

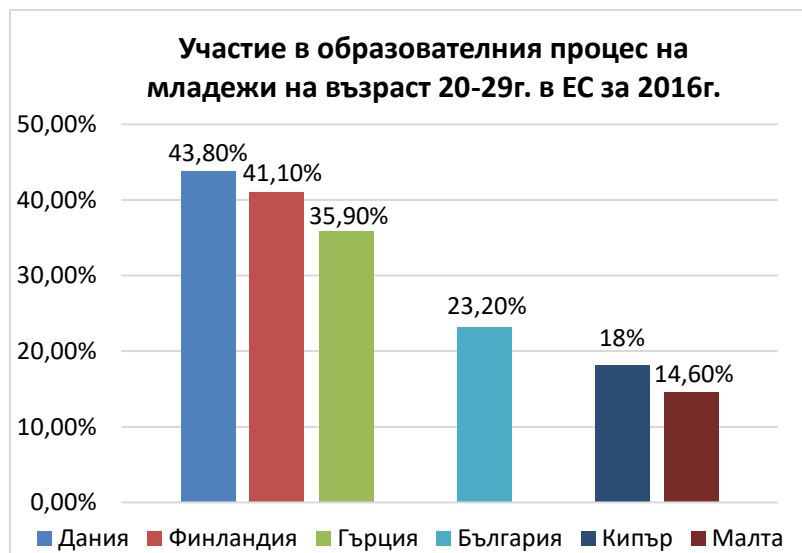
Проблеми на младите хора в България

Младите хора (на възраст между 15 и 29 години) в България са 1 042 915 и представляват 14,9% от населението на страната (7 000 039 души) към 31.12.2018г. Наблюдава се тенденция за намаляване от средно 40 000 души на година от 2013г. насам. Ако се запитаме дали младите хора днес имат по-малко проблеми от българските младежи в миналото, трудно ще можем да дадем еднозначен отговор. Действително те се намират в много по-добро положение от което и да било предишно поколение откъм условия на живот, възможности за образование, електронни устройства, интернет, информация. Съвременното общество обаче има и далеч по-сериозни проблеми:

и да било предишно поколение откъм условия на живот, възможности за образование, електронни устройства, интернет, информация. Съвременното общество обаче има и далеч по-сериозни проблеми:

I. Трудности в реализацията

По време на прехода от образование към работа има по-големи затруднения за хората с ниска грамотност, за тези, които напускат образованието в ранна възраст, както и за хората, идващи от неблагоприятни среди (например семейства в риск от бедност или социално изключване).

Данните за младежката безработица показват понижаване през всяка от последните няколко години: 2014г.- 17,7%, 2015г.- 14,4%, 2016г.- 12,2%, 2017г.- 9,9%, 2018г.- 8,3%. Това е оптимистична прогноза за бъдещето.

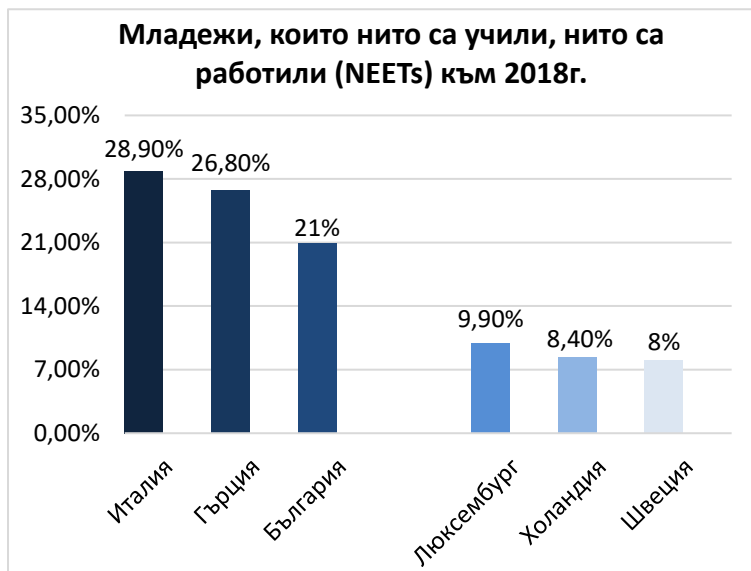
В днешно време, за да успеем ние, младите хора, да се реализираме на пазара на труда, е необходимо да бъдем високо квалифицирани. Тази цел може да се постигне чрез различни механизми:

- практически стаж към различни държавни и частни институции веднага след дипломирането, а още по-добре – по време на самото обучение, чрез който младежите се запознават с практическото приложение на получената в училище или университета теоретична подготовка в реална работна среда и получават съвети от реални личности от различни сфери на бизнеса;

- засилено обучение по чужди езици, включително организиране на лагери в чужбина или с международно участие в България; програми за обмен на ученици/студенти;

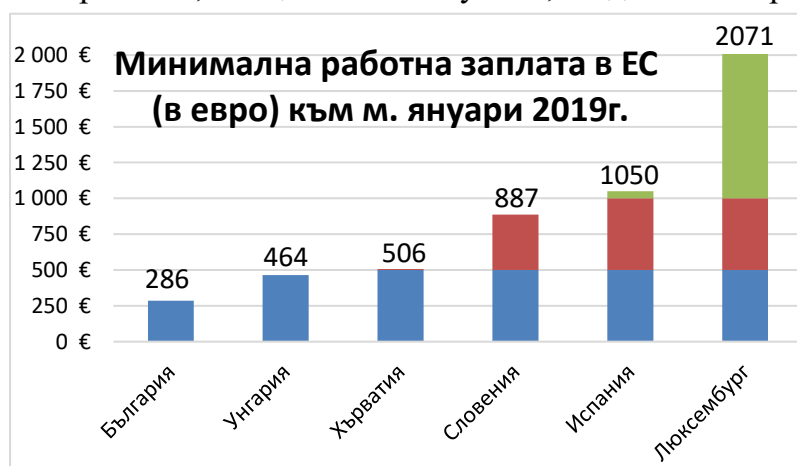
- организиране на конкурси на регионално и национално ниво по „по-нетрадиционни“ дисциплини, които да насърчават учащите да получат и покажат знания, които биха им помогнали да се реализират в един по-късен етап на пазара на труда.

Една сериозна група младежи от Европейския съюз нито участват в някаква форма на обучение, нито работят („NEETs“). Причините за България се дължат на ниския стандарт на живот; съсредоточаването на бизнеса, образователните и културните институции в столицата и по-големите градове; затрудненията в намирането на работа за младите хора, пристигнали от по-малки населени места, заради конкуренцията на връстниците им; неграмотност и необразованост. Страната ни е на трето място сред страните членки на ЕС по този показател, след Италия и Гърция. Най-нисък дял на младите хора, които нито учат, нито работят, е отчетен в Швеция. Извън ЕС най-много младежи от тази категория има в Македония – 36.3%, Турция – 33.2%, Черна гора – 27.5%, Сърбия – 24.1%.

II. Желанието за емигриране (промяна на обичайното местоживееене от България, в чужбина, външна миграция)

Макар то постепенно да намалява сред българската младеж през последните години, все пак остава проблем. Днешните младежи по-лесно вземат решение да се преместят да живеят извън родината си, защото свободното придвижване в рамките на Европейския съюз изключително улеснява и от психологическа гледна точка предприемането на подобна стъпка. За 2018г. 10 839 млади хора /32.6% от всички емигрирали лица за 2018г./ официално са променили настоящия си адрес от България в чужбина и само 5 927 са се заселили в България, което показва отрицателен механичен прираст от -4 912 души. Тази негативна тенденция се наблюдава и при младите хора от Хърватия, Литва, Латвия, Полша и Румъния, където броя на емигрантите, също както и у нас, надминава броя на имигрантите. Емиграцията е по-

предпочитан път за онези, които не виждат тук перспектива (образователна, професионална и най-вече материална), като се надяват да намерят по-добри възможности зад граница.

Средната почасова ставка в България в края на 2018г. е най-ниската в ЕС – 5,4 евро. За сравнение, в двете най-предпочитани за емиграция европейски държави - Германия и Великобритания, тя е значително по-

висока - съответно 34,6 евро и 27,4 евро. Благодарение на по-високите заплати, но заради езиковите бариери, висококвалифицирани младежи често приемат нискоквалифицирани работни места, които изискват нива на умения под техните собствени и това води до загуба на интелектуален потенциал.

Механизми за преодоляване на емиграцията:

- повишаване нивото на българското висше образование, чрез квалифицирани и мотивирани преподаватели;

- информационни кампании относно плюсовете и минусите на живота на емигрантите зад граница, насочена към правилно ориентиране на младите хора и вземане на информирано решение дали да напуснат родината си;

- обратна миграция - привличане на висококвалифицирани българи да се завърнат в родината си, чрез предлагане на подходяща професионална кариера или бизнес сътрудничество, за да може максимално да се използва ресурсът им от специализирани знания и умения, придобити в престижни учебни заведения в чужбина.

III. Вредни зависимости: наркотици

За подрастващите е характерен стремежът да се избяга от проблемите и от всичко, което причинява дискомфорт. Търсейки по-лесни начини да преодолеят напрежението и стреса, да се преборят с трудностите и неуспехите, те прибегват към употребата на наркотични вещества. Факторите, оказващи влияние, могат да се разделят на две основни групи – от една страна лош начин на живот и търсене на вариант за бягство от проблемите, от друга страна много добър стандарт на живот и използване на наркотиците за разнообразие. Липсата на достатъчна и обективна информация подвежда младите хора да тръгнат по път, от който трудно има връщане назад.

Престъпност при младежите (брой)

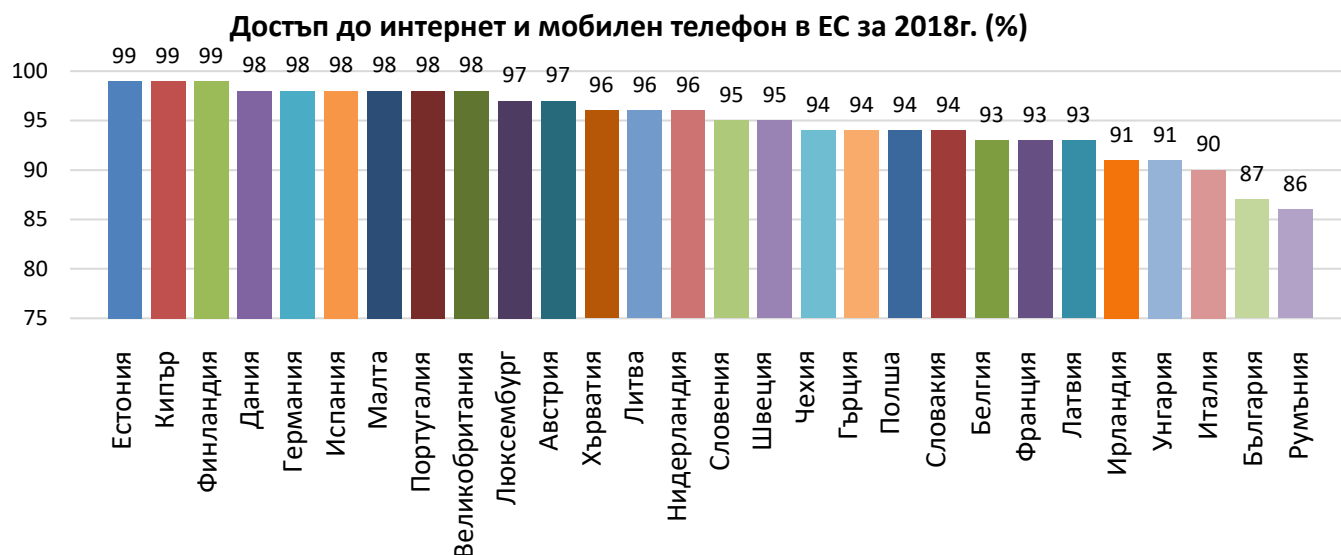

1142 са осъдените на възраст от 14 до 29г. за престъпления, свързани с разпространение и държане на наркотични вещества за 2018г., 77 от тях (6.74%) са под 18 години, още 525 непълнолетни са били предадени на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, за прилагане на възпитателни мерки. Основно средство за борба с вредните зависимости е превенцията – чрез организиране на кампании за последиците им върху човешкия организъм; срещи на ученици с представители на съдебни органи, за запознаване със законовите разпоредби относно престъпния характер на употребата и разпространението на наркотични вещества; осигуряване на достъп на младите хора до бази и съоръжения за спорт и до програми, насочени към свободното време и здравословния начин на

живот. Други средства за оказване на помощ на зависимите лица са включване в програми за въздействие и лечение, изграждане на специализирани центрове (комуни).

IV. Социална изолация

Младежите прекарват много от свободното си време сами и за това допринася развитието на технологиите и масовото разпространение на електронни устройства. На практика почти всеки млад човек в България притежава мобилен телефон и предпочита да сърфира в интернет, да гледа филми, да слуша музика, изобщо да е винаги „онлайн“ и в социалните мрежи, вместо срещите „очи в очи“, разходките с приятели, прекарване на време със семейството, спорт. Тази тенденция се наблюдава в целия ЕС и в най-голяма степен в Естония, Кипър и Финландия. Само 1/3 от младите хора в България спортуват активно. Пристрастяването към глобалната мрежа се дължи до голяма степен и на възможността, която тя дава на хората да се покажат такива, каквито искат да бъдат. В социалните мрежи те лесно събират „приятели“ и „лайкове“, постепенно започват да вярват на този фалшив образ и се разочароват, когато се върнат в действителността.

Преодоляването на социалната изолация може да се постигне чрез създаване на младежки центрове за различни занимания по интереси; чрез изграждане на спортни съоръжения, където младите хора да прекарват свободното си време без заплащане – много добър пример в това отношение е нашият град Варна, където в дворовете на училищата бяха изградени площадки с различни спортни уреди, лесно достъпни и разрешени за използване от външни лица в извънучебно време.

Колкото и да се говори за вредното влияние на глобалната мрежа и за пристрастяването на младите хора към нея, последните събития от света показваха, че интернет е огромна сила и дори невиданата от десетилетия криза с размери на пандемия, може много по-лесно да бъде овладяна и преживяна, благодарение на съществуването му. В тези условия онлайн общуването се оказва единственият начин за учениците да продължат обучението си, за много от работещите хора – да изпълняват служебните си задължения от дома, без да застрашават здравето и живота си, а за нас осигури възможност да участваме в Националния кръг на олимпиадата по статистика.

Младите хора в България и Европа са модерни, информирани и отворени към света. Те са мобилни, активни, целенасочени, креативни и търсят начини да живеят по-добре от предишните поколения. Не се колебаят да поемат рискове, дори ако трябва да са далеч от родината си, за да се усъвършенстват и да бъдат конкурентноспособни на връстниците си по света. Могат да го постигнат, защото имат голямото предимство на информацията, социалните мрежи, международния обмен и свободния избор. Вярно е, че условията, в които живеят, учат и работят българските младежи не са на нивото на връстниците им от повечето от държавите в ЕС. Всички те, обаче, са изправени пред сходни проблеми, налага им се често да правят труден избор, но усилията им са насочени към една цел - да бъдат щастливи, богати и свободни.

Младите хора не са само бъдещето на България и Европа - те са нейното настояще. И въпреки проблемите и трудностите, пред които са изправени, въпреки различните възможности и перспективите, които имат пред себе си, те са готови да поемат своята отговорност и да направят така, че да живеят в един по-добър, толерантен, свободен и уважаващ свят.

ИЗТОЧНИЦИ:

ОТБОР „ВДМ-ВАРНА“- МГ “Д-р Петър Берон”

Виктор Николаев Николов- 9 клас

Даниел Емилов Димитров- 9 клас

Мартин Илианов Гоцев- 9 клас

Елена Димитрова- учител по математика и информатика